

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1971/2023
28.06.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Бранислава Босиљковића и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., чији је заједнички пуномоћник Милан Мелајац, адвокат из ..., против туженог Републичког хидрометеоролошког завода из Београда, кога заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 174/22 од 14.12.2022. године, у седници већа одржаној 28.06.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 174/22 од 14.12.2022. године, у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву тужилаца за исплату трошкова исхране за време рада и боравка на терену за 2005. годину.

УКИДАЈУ СЕ пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 174/22 од 14.12.2022. године и Другог основног суда у Београду П1 9/20 од 08.06.2022. године, у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву тужилаца за исплату трошкова исхране за време рада и боравка на терену за 2005. годину, са законском затезном каматом, у делу одлуке о трошковима првостепеног и другостепеног поступка и предмет се у укинута делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 174/22 од 14.12.2022. године у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву тужилаца за исплату трошкова исхране за време рада и боравка на терену за 2006. годину, са законском затезном каматом и у том делу се ревизија **ОДБАЦУЈЕ**, као недозвољена.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П1 9/20 од 08.06.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и обавезан тужени да тужиоцима, на име накнаде за исхрану у току рада за период од јануара 2005. године, до децембра 2006. године, исплати новчане износе са законском затезном каматом као у садржају изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 678.250,00 динара. Ставом трећим

изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка са законском затезном каматом.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 174/22 од 14.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Другог основног суда у Београду П1 9/20 од 08.06.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио посебну ревизију на основу члана 404. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права, ради уједначавања судске праксе.

Тужиоци су поднели одговор на ревизију.

Према члану 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда, потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). Према ставу 2. овог члана, о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана, одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Одлучујући о посебној ревизији туженог, Врховни суд је дозволио одлучивање о ревизији, због потребе за уједначавањем судске праксе у одлучивању о тужбеним захтевима из истоветног чињеничног и правног основа, па је испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, нашао да је ревизија основана у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву за накнаду трошкова исхране у току рада за 2005. годину.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су код туженог радили на терену током 2005. и 2006. године у метеоролошким станицама и радарским центрима, за које време им тужени није исплатио накнаду тужиоцима за два топла obroка по дану теренског рада.

Првостепени и другостепени суд су усвојили тужбени захтев за исплату трошкова исхране за време рада и боравка на терену, налазећи да је сваки од тужилаца провео на терену одређен укупан број дана у 2005. години и укупан број дана у 2006. години, за шта им је тужени послодавац исплатио утврђени новчани износи на име накнаде за повећане трошкове рада и боравка на терену и да им је тужени обезбедио смештај, док им није обезбедио исхрану на терену. Вредност једног топлог obroка дневно тужиоцима је исплаћена кроз зараду, док за два obroка дневно то није учињено. Сваком тужиоцу је досуђен износ утврђен финансијским вештачењем, за период од 01.01. до 22.09.2005. године, у висини две дневне накнаде за месечну исхрану у току рада предвиђене одредбама члана 30а став 1. тачка 1. Општег Колективног уговора („Службени гласник РС“, бр. 22/97... 32/01), и то у одсуству посебног прописа којим је предвиђена висина тих трошкова, а даље од ступања на снагу Уредбе о изменама и допунама Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, бр.37/94... 81/05) по одредби члана 23б став 1. тачка 4. Уредбе, за период од 23.09.2005. године до 31.12.2006. године у висини 2/3 разлике између теренског додатка од 3% и дневнице за службено путовање у вредности од 5% од просечне месечне зараде по запосленом у привреди Републике Србије, с тим што је за основицу узета просечна зарада у 2005. години и у 2006. години.

По оцени ревизијског суда, због погрешне примене материјалног права, чињенично стање у погледу основаности потраживања трошкова исхране за време боравка и рада на терену за 2005. годину, остало је непотпуно утврђено.

Према одредбама члана 1. став 3. и члана 17. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 20/92...49/99) и одредбама члана 1. став 2. и члана 34. Закона о државној управи („Службени гласник РС“ бр. 79/05) има статус посебне републичке организације, као организационог облика државне управе.

Начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања постављених и запослених лица у посебним организацијама у утуженом периоду био је уређен Законом о платама у државним органима и јавним службама (члан 1. тачка 1.) Одредбама члана 5. став 1. тачка 4. и став 2. тог Закона је било прописано да додаток на плату припада за дневну накнаду за повећане трошкове рада и боравка на терену (теренски додаток) који се обрачунава и исплаћује у висини утврђеној прописима о раду.

Посебан пропис којим су, у утуженом периоду били утврђени висина, услови и начин исплате одређених накнада и других примања запослених у државним органима јесте Уредба о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, бр. 37/94...37/01) (члан 1.), којом је било прописано да додаток на плату за рад на терену обухвата трошкове за смештај и исхрану (члан 16. став 2.) и да дневни додаток за рад на терену износи 3% од просечне зараде по запосленом у привреди Републике исплаћене према последњем коначно објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, на дан исплате (члан 17.).

Уредба о изменама и допунама Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, бр. 81/05) ступила је на снагу 01.10.2005. године. Изменама Уредбе брисан је члан 16. и члан 17. Уредбе и додат члан 23в који у ставу 1. тачка 4. прописује да се додаток на плату исплаћује за повећане дневне трошкове рада и боравка на терену (теренски додаток) – у износу од 3% просечне месечне зараде запосленог у привреди Републике, према последњем коначном објављеном податку републичког органа надлежног за статистику, а ако нису обезбеђени смештај и исхрана, у теренски додаток улазе и трошкови смештаја и исхране, али највише до износа накнаде за дневницу за службено путовање и трошкове ноћења (члан 6. и 7. ове Уредбе). Члан 23в став 1. тачка 4. измена Уредбе, садржан је у члану 23. тачка 4. пречишћеног текста Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, број 95/05).

Имајући у виду наведену регулативу, тужиоцима је накнада трошкова исхране за време рада и боравка на терену, за период од 01.01.2005. године до 30.09.2005. године, била урачуната у теренски додаток у прописаној висини по члану 17. тада важеће Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица, па самим тим и исплаћена, те им посебна накнада за исхрану на раду на терену за тај период не припада. Међутим, из утврђеног чињеничног стања не може се разграничити колико је дана који од тужилаца провео на раду на терену у 2005. години од 01.10.2005. године, односно од ступања на снагу Уредбе о изменама и допунама Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“, бр. 81/05), којом је за случај да није обезбеђен смештај и исхрана предвиђено да у теренски додаток улазе и трошкови смештаја и исхране, али највише до износа накнаде за дневницу за службено путовање и трошкове ноћења према члану 6. и 7. те Уредбе. Сходно томе, чињенично стање није потпуно утврђено за правилну примену цитираног

прописа који је од значаја за одлуку о тужбеном захтеву за исплату по исхране у току рада на терену почев од октобра 2005. године.

Због тога је Врховни касациони суд је укинуо нижестепене пресуде и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење, на основу члана 416. став 2. Закона о парничном поступку и у делу одлуке о трошковима поступка, на основу одредбе члана 165. став 3. Закона о парничном поступку.

Нижестепени судови су у односу на правноснажну пресуду у делу којим је одлучено о накнади трошкова исхране за време рада и боравка на терену за 2006. годину, одлучили усвајањем тужбеног захтева, уз одговарајућу примену материјалног права и у складу са судском праксом нижестепених судова и ревизијског суда о правним питањима конкретног спора, па у том делу нису испуњени услови из члана 404. став 1. ЗПП за одлучивање о посебној ревизији туженог. Тужиоцима је накнада трошкова исхране за време рад и боравка на терену досуђена према висини припадајућег износа теренског додатка у ситуацији када је тужиоцима тужени послодавац обезбедио смештај и исплату накнаде за један оброк, али им није обезбедио још два припадајућа obroка дневно, на име исхране за време рада и боравка на терену, сходно одредби члана 23б став 1. тачка 4. у вези члана 6. Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица.

Чланом 403. став 3. ЗПП, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

У споровима о новчаним потраживањима из радног односа, какав је и спор за исплату, на име накнаде трошкова исхране у току рада за 2006. годину, о дозвољености ревизије одлучује се према вредности предмета спора побијаног дела, на основу члана 403. став 3. ЗПП. У овом спору вредност спора побијаног дела је очигледно нижа од меродавне вредности за дозвољеност ревизије, на основу чега је применом члана 410. став 2. тачка 5. и члана 413. ЗПП, ревизија недозвољена.

**Председник већа- судија
Јелица Бојанић Керклез,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић